ISBN Numarası: 978-625-96892-4-1

STRATEJİ VE UYGULAMA REHBERİ

Erasmus+ KA182-SPO

ŞEHİR YÖNETİCİLERİ İÇİN AKTİF VE YEŞİL ŞEHİR STRATEJİ REHBERİ

Kamusal alanların dönüştürülmesi, iklim dostu spor politikaları, taktiksel şehircilik ve sürdürülebilir kent hareketliliği üzerine yerel yönetimler için uygulama yol haritası.

ISBN Numarası: 978-625-96892-4-1

REFERANS PROJE & ÇERÇEVE

Sofya, Bulgaristan 🇧🇬

MOVE: Mobility for an Active and Green Future

Proje No: 2025-1-TR01-KA182-SPO-000303889
Koordinatör: Uluslararası Aktif Şehirler Derneği (Türkiye)
Ev Sahibi Kuruluş: Footura Association (Sofya, Bulgaristan)

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

ISBN Numarası: 978-625-96892-4-1

YÖNETİCİ ÖZETİ

Çağdaş kent yönetimi; fiziksel altyapı inşa etmenin ötesine geçerek halk sağlığını, çevresel sürdürülebilirliği ve sosyal kapsayıcılığı bir arada sunan **"Aktif Şehir" (Active City)** ekosistemlerini kurmayı gerektirmektedir. Bu rehber, yüksek sermaye gerektiren tesis yatırımları yerine; mevcut kamusal alanların dönüştürülmesini, iklim dostu spora erişimi, taktiksel şehircilik uygulamalarını ve düşük maliyetli rekreatif branşlarla kent hareketliliğini artırmayı hedefleyen stratejik bir yol haritası sunar.

01 STRATEJİK İLKELER VE YÖNETİM VİZYONU

1.1. "Altyapı Odaklı" Yerine "Erişim Odaklı" Şehircilik

Mevcut Durum: Kentlerde spora katılımın önündeki en büyük engel tesis eksikliği değil; yüksek maliyet, erişim zorluğu ve kapalı mekân bağımlılığıdır.

Karar Standardı: Yeni beton tesis yatırımı yerine; park, meydan ve sahil şeritlerinin haritası çıkarılarak aktif kullanıma açılması önceliklendirilmelidir.

1.2. Çevre Dostu ve İklim Nötr Spor Politikaları

Temel Vizyon: Spor ve rekreatif faaliyetler kentin karbon ayak izini artırmamalı; aksine sıfır atık, aktif ulaşım (yürüyüş/bisiklet) ve doğal dokunun korunması prensiplerine doğrudan hizmet etmelidir.

02 ŞEHİR YÖNETİCİLERİ İÇİN STRATEJİK EYLEM ALANLARI (1-3)

EYLEM ALANI 1: Kamusal Mekânların Aktif Yaşam Alanlarına Dönüştürülmesi

Taktiksel Şehircilik

- **Açık Hava Çoklu Aktivite Alanları:** Parklara ağır ekipman yerine yürüyüş yolları, pilates/esneklik alanları ve çim alan aktivite bölgelerinin entegrasyonu.
- **İşlevsel ve Sade Tasarım:** Bakımı zor tesisler yerine halkın serbestçe kullanabileceği sade, doğayla uyumlu kamusal alan kurgusu.
- **Mevcut Altyapının İyileştirilmesi:** Kamuya ait atıl alanların taktiksel dokunuşlarla spora uygun hale getirilmesi.

EYLEM ALANI 2: Düşük Maliyetli ve Kapsayıcı "Alternatif Spor" Ekosistemi

Toplumsal Katılım

- **Frisbee (Ultimate Frisbee) ve Rekreatif Oyunlar:** Yalnızca disk gerektiren, hakemsiz, dostane ve cinsiyet eşitliğini destekleyen branşların yaygınlaştırılması.
- **Aktif Yaşlanma Programları:** İleri yaş grupları için park yürüyüş grupları ve açık alan egzersizlerinin belediye antrenörlerince organize edilmesi.
- **Mahalle Ölçekli Erişilebilirlik:** Sporun profesyonel kulüp odağından çıkarılıp mahalle düzeyinde sosyalleşme aracına dönüştürülmesi.

EYLEM ALANI 3: "Yeşil Spor" (Green Sport) Standartlarının Getirilmesi

Sürdürülebilirlik

- **Sıfır Plastik Politikası:** Tek kullanımlık plastik şişe dağıtımının yasaklanması, seyyar arıtmalı çeşmeler kurulması ve matara kullanımının teşviki.
- **Aktif Ulaşım Entegrasyonu:** Etkinlik alanlarına toplu taşıma, bisiklet paylaşım sistemleri ve yaya yolları ile erişimin zorunlu kılınması.
- **Enerji Verimliliği:** Mevcut kapalı tesislerde yeşil enerji, yağmur suyu hasadı ve atık yönetimi modernizasyonunun başlatılması.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir

ISBN Numarası: 978-625-96892-4-1

02 STRATEJİK EYLEM ALANLARI (Devamı: 4-5)

EYLEM ALANI 4: STK ve Uluslararası İş Birliği

- **Erasmus+ Fonları:** Personelin uluslararası hareketlilik (KA182-SPO vb.) projeleriyle kurumsal kapasitesinin artırılması.
- **Yerel STK Ortaklığı:** Park etkinliklerinin işletiminde spor dernekleri ve gençlik topluluklarıyla iş birliği protokolleri.
- **Küresel Ağlar:** Şehrin "Global Active City" ve Avrupa aktif şehir ağlarında temsil edilmesi.

EYLEM ALANI 5: Veriye Dayalı Yönetim

- **Saha Gözlem Metodolojisi:** Katılım profili, kapsayıcılık düzeyi ve çevresel etkiyi ölçen nitel/nicel izleme formları.
- **Kilit Performans Göstergeleri (KPI):** Açık alanda fiziksel aktiviteye katılan yurttaş sayısı ve engellenen plastik miktarı.

03 ŞEHİR YÖNETİCİLERİ İÇİN İLK 100 GÜN UYGULAMA VE DÖNÜŞÜM TAKVİMİ

Aşama & Zaman Dilimi	Temel Eylemler ve Uygulama Adımları
1. Aşama **Mevcut Durum & Hazırlık** 1 – 30. Gün	• **1-10. Gün:** Park, meydan ve rekreasyon alanlarının fiziksel aktivite uygunluk haritasının çıkarılması. • **11-20. Gün:** "Yeşil Spor ve Etkinlik Genelgesi"nin yayınlanması ve Disiplinlerarası Çalışma Grubu'nun kurulması. • **21-30. Gün:** Spor dernekleri, üniversiteler ve STK'larla "Aktif Şehir Ortak Çalışma Masası" toplantısı.
2. Aşama **Pilot Uygulamalar** 31 – 60. Gün	• **31-40. Gün:** En az 2 pilot kent parkında "Açık Yaşam ve Alternatif Spor Alanı" kurgulanması. • **41-50. Gün:** Belediye antrenörlerine "Düşük Maliyetli ve Kapsayıcı Sporlar" eğitimlerinin verilmesi. • **51-60. Gün:** Mahalle ölçeğinde "Parkta Hareket Var" ve "Yürüyüş/Denge Kulüpleri" buluşmalarının başlatılması.
3. Aşama **İzleme & Kurumsallaşma** 61 – 100. Gün	• **61-70. Gün:** Erasmus+ Spor ve uluslararası hareketlilik hibe programları için başvuru hazırlıkları. • **71-80. Gün:** İlk belediye spor etkinliğinin %100 Sıfır Atık / Yeşil Spor konseptiyle yapılması. • **81-90. Gün:** Pilot parklardaki yurttaş katılımı, memnuniyeti ve çevresel etki raporunun hazırlanması. • **91-100. Gün:** Kentin 5 yıllık "Aktif, Yeşil ve Sağlıklı Şehir Master Planı"nın kamuoyuna lansmanı.

04 FİNANSMAN VE YASAL BİLGİLENDİRME

Proje Bilgileri: Mobility for an Active and Green Future (MOVE) • Erasmus+ KA182-SPO – Spor Alanında Personel Hareketliliği • **Proje No:** 2025-1-TR01-KA182-SPO-000303889 • **Koordinatör:** Uluslararası Aktif Şehirler Derneği • **Ev Sahibi:** Footura Association (Sofya)

Finansman Bilgilendirmesi ve Sorumluluk Reddi Beyanı: Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir. Bununla birlikte, burada ifade edilen görüş ve düşünceler yalnızca yazar(lar)a aittir ve Avrupa Birliği'nin veya Türkiye Ulusal Ajansı'nın (Avrupa Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı) resmi görüşlerini yansıtmayabilir. Bu görüşlerden Avrupa Birliği ve hibe veren makam sorumlu tutulamaz.

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir